SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 65. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 6, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 6-го КВІТНЯ 1990 Ч. 65. РІК XCVII

ЖЕРТВИ ЧОРНОБИЛЯ ПРОГОЛОСИЛИ ГОЛОДІВКУ

Москва. — Закордонні кореспонденти, а також пресові агентства — Ассошіейтед Пресс і Ройтерс — повідомили, покликаючись на совєтське агентство ТАСС, що понад 120 осіб в Харкові, які вважають себе жертвами чорнобильської атомової катастрофи, проголосили голодівку у зв'язку з цим, що місцеві вшиталі спеціяльного призначення, які лікують осіб затроєних атомовою радіяцією, відмовились прийняти їх на лікування з причини браку місця і ліків.

Совєтська газета „Труд" повідомила, що крім голодівки в Харкові під приміщенням Інституту медичної радіології відбулась велика демонстрація, метою якої було не тільки підтримати оправдані претенсії голодуючих, але також відзначити четверту річницю чорнобильської трагедії. Декілька існуючих в Ураїні неформальних груп, наприклад, „Зелений світ", група під назвою „Чорнобиль" та інші вирішили влаштувати 26-го квітня пікетування усіх атомових електростанцій, які знаходяться на території України.

Міські власті Києва постановили відзначати кожного року 26-го квітня чорнобильську трагедію, а Верховна Рада Української ССР вирішила поробити усі заходи для закриття Чорнобильської електростанції. Вимоги потерпілих від цієї катастрофи були також темою обговорення на всесоюзній Верховній Раді і рішення обидвох верховних рад були скеровані на адреси центрального і республіканського урядів, центральної ради профспілки і міністерства здоров'я. Рішенням центральної ради профспілки постановлено дати всяку медичну допомогу жертвам Чорнобиля, але біда в тому, що ані в Україні, ані в СССР в загальному немає достатньо спеціялізованих шпиталів і найновіших медикаментів.

У повідомленні не сказано, як довго триватиме розпочата голодівка, але голодуючі заявили, що не зійдуть з місця поки обидва уряди центральний і УССР не дадуть їм належної опіки і не запевнять про прийняття до шпиталів. ТАСС повідомляє, що на сесії Верховної Ради СССР, яка правдоподібно розпічнеться 22-го квітня, будуть обговорювати справу пільг для жертв Чорнобиля.

Стейтовий сенатор призначив українку зв'язковою

Нюарк, Н. Дж. — З бюра демократичного сенатора Ронайлда Л. Райса повідомляють, що цей нюджерзький сенатор збільшив свій персонал, призначаючи Одарку Полянську зв'язковим між великою українською громадою його виборчої округи — західньої дільниці міста Нюарку та місцевости Ірвінґтон.

О. Полянська

О. Полянська — по званні механічний інженер є також активісткою у змаганнях за людські права, як і діяльним членом української громади. Сенатор Р. Райс заявив, що „іменування О. Полянської на цей пост є свого роду визнанням досягнень української громади та намаганням пізнати її потреби".

Сен. Р. Райс підкреслює і те, що українська громада виявилася сильною одиницею, зовсім відмінною від інших етнічних груп, які поголовно залишали місто та шукали кращих околиць. Укрїнці залишилися вірні своїм сусідам, задержали свої посілості та в той спосіб допомогли вдержати економічну стабільність в громаді. Одарка є одною з кількох асистентів, що серед персоналу сенатора представляють расову та етнічну різноманітність виборчої округи, яку він репрезентує.

При цій нагоді сен. Р. Райс, який є також членом міської ради Нюарку, згадав про те, що 25-го лютого міська рада Нюарку одноголосно прийняла його пропозицію про окреме вирізнення української громади та найменувала частину Санфорд авеню від вулиць Клівленд до Айві „Українською площею". Офіційне посвячення „Української площі" відбулося в неділю, 25-го березня, в присутності міських та повітових достойників.

УНСоюз інформує конґресменів про Вінницю новою книжкою

Український Народний Союз, який має довгу і блискучу історію розповсюдження правди про Україну в англомовному світі, уфундував кожному членові Сенату і Палати Репрезентантів ЗСА нову англомовну працю про Вінницю. Цю книжку зредаґував проф. д-р Ігор Каменецький і вийшла вона під еґідою Українського Історичного Товариства в співпраці з Фундацією ім. І. Багряного і Українського Центру Дослідів і Документації. Недавно до Головної Канцелярії УНСоюзу загостив д-р Богдан Шебунчак, представник УІТ (на фото вгорі, другий справа), щоб подякувати Екзекутиві УНС за цей черговий крок в процесі ширення правди про Україну. З д-ром Б. Шебунчаком на фото вгорі (справ): головний предсідник д-р Іван О. Флис, головний касир Уляна Дячук і головний секретар Володимир Сохан

Вийшла збірка гумористичних віршів „Скоморох"

Джерзі Сити, Н.Дж. — Так називається чергова збірка гумористичних віршів та сатири, що її автором є відомий письменник того ж жанру Панько Незабудько. Збірка вийшла у видавництві Юліяна Середяка, що, незважаючи на погіршення ситуації на книжковому ринку, старається дати українському читачеві цікаву та сприємливу лектуру.

На 194-ох сторінках автор без злоби, але зі справжнім українським гумором заторкує цілий ряд проблем що відносяться до нашого життя так в Україні, як і на поселеннях в діяспорі. Збірка поділена на шість розділів, що допоможе читачеві в пошуках тої тематики, яка його найбільше цікавить. „Скоморох", як відомо, це назва весельчака-співака, що веселив двори королів і князів, хоч це не пошкодило москалям присвоїти його для себе, мовляв, скоморох був на дворах в давній Росії (Русско-еспанский словарь, стр. 702), видання „Советская Енциклопедия", Москва, 1967.

Збірка „Скоморох" прикрашена оригінальною обкладинкою, і її ціна виносить всього 12 ам. дол. (в Канаді — 14 кан. дол.) вже з коштами пересилки. Слід замовляти на адресу: Mr. Anatol Demus, 940 18th Ave. Spokane, Washington, 99203

„Мемуари" А. Ґромика вибілюють сталінізм

Ню Йорк. — В Америці вийшов переклад на англійську мову двотомника видання „Мемуарів' Андрея Ґромика, які вважаються однією із найвизначніших публіцистичних подій у післявоєнному світі.

Починаючи від 1934 року, коли Сталін раптом поставив його, 34-літнього невідомого, на пост совєтського амбасадора у Вашінгтоні, Ґромико був на верхівці дипломатичного світу. Нікіта Хрущов призначив „Ґрім Ґрома" (як часто називали його репортери) міністром закордонних справ у 1957 році. На цій посаді А. Ґромико втримався до 1985 року, коли Міхаіл Ґорбачов з усіми почестями „післав його на пенсію".

Володіючи унікальними відомостями про закордонну політику Совєтського Союзу та про внутрішні махінації Кремля, А. Ґромико міг подати перший солідний погляд на події та особи, кинути світло на кулюари тоталітарної влади, активним свідком якої він був на протязі пів століття. В Совєтському Союзі за останні роки було опубліковано багато мемуарів різних визначних осіб, державних діячів.

І ось в 1988 році там вийшов двотомник „Мемуарів" А. Ґромика. Але ця перша спроба колишнього міністра закордонних справ СССР викликала велике розчарування. В ній майже нічого не говорилося про те, як робилася політика в СССР, в якій він був дійовою особою, та дослівно нічого про людей, з якими йому прийшлось співпрацювати. Найбільш цікавим розділом цих спогадів був розділ про його дитинство та молодість.

Перед тим, як перекладачі почали перекладати мемуари А. Ґромика, йому звернули увагу, щоб він переробив їх, подаючи конкретні факти та більш вагомий матеріял. Здавалося, що А. Ґромико з охотою взявся за переробку. Перед самою смертю він написав ще один додатковий розділ, присвячений сталінському теророві, подаючи місцями багато деталів та задумуючись над питанням, на яке він ніяк не міг знайти відповіді: „Як сталінському теророві вдалося поширитись скрізь на все совєтське сус-

(Закінчення на стор. 4)

Е. ШЕВАРДНАДЗЕ РОЗПОЧАВ ПЕРЕГОВОРИ У ВАШІНҐТОНІ

Вашінґтон. — Міністер закордонних справ СССР Едуард А. Шеварднадзе прибув у вівторок, 3-го квітня, до З'єднаних Стейтів Америки, в середу, 4-го квітня розпочав формальні розмови з державним секретарем Джеймсом Бейкером та іншими представниками Уряду. Він відбуде також довшу розмову з президентом Джорджом Бушом у якій, як кажуть поінформовані особи, будуть порушені чимало проблем. Головною ціллю прибуття Шеварднадзе до Вашінґтону є справа підготови до чергової зустрічі на вершинах між Президентом ЗСА і Міхаїлом Ґорбачовим, який виступатиме вже у новій ролі супер президента із широкими повновластями, диктаторського типу.

Представники Адміністрації не виключають також серйозної розмови на тему Литви, але така розмова відбудеться при кінці цього тижня, правдоподібно тоді, як Адміністрація Буша полагодить всі інші справи, включно з випрацюванням пляну зменшення стратегічних нуклеарних ракет і договору, який мали б підписати обидва президенти під час зустрічі запланованої на червень цього року.

Акредитовані у Білому Домі кореспонденти запитали совєтського міністра, яка є остаточна ціль уряду СССР у відношенні до Литви, бо поведінка совєтських військових частин в республіці і спеціяльних частин КҐБ радше вказує на збільшення тиску. Е. Шеварднадзе, повторюючи свою ранішу заяву в цій справі, сказав, що „щирий і відкритий діялог з литовцями" далі залишається головною ціллю його уряду.

Його відповіддю не були вдоволені ані члени Конґресу, ані деякі представники Адміністрації, які заявили, що З'єднані Стейти Америки починають втрачати терпеливість, тим більше, що совєтська тактика в Литві різко відрізняється від запевнень дипломатів і самого М. Ґорбачова. Військове командування в Литві продовжує стосувати тактику застрашування населення, влаштовуючи майже кожного дня „паради" танкових колон середмістям Вільнюса, привласнюванням громадських будинків, виловлюванням „дезертирів", які властиво є втікачами з помсти російських шовіністів в армії, викиданням з Литви дипломатів і закордонних кореспондентів, щоб таким чином ізолювати повністю маленьку республіку від зовнішнього світу.

Е. Шеварднадзе привіз від М. Ґорбачова листа для президента Дж. Буша, змісту якого покищо не подано до відома. Загально здогадуються, що це ще один викрут Ґорбачова у справі Литви.

Перебування Шеварднадзе у Вашінґтоні і його зустрічі з керівниками обидвох палат Конґресу це тиждень випробування для Буша, який досі зумів лявірувати між незадоволенням власних законодавців і совєтських диктаторів у справі Литви, — кажуть політичні спостерігачі.

Затримали озброєну групу на Червоній площі в Москві

Москва. — Кореспондент агентства Ассошіейтед Пресс повідомив з СССР, що охорона президента Міхаіла Ґорбачова й інших членів Політбюра, затримала в Кремлі на Червоній площі в Москві декілька осіб озброєних револьверами, ґранатами і ножами. „ „Кожного місяця наші люди викривають і затримують в Кремлі і на Червоній площі та в інших місцях понад 10 осіб", — заявив кореспондентам керівник охорони урядових осіб генерал КҐБ Юрій Плєханов. В інтерв'ю, яке він дав кореспондентові газети „Правда", Плєханов говорить про промовчування раніше подібних випадків, бо це була засекречена справа, яка обговорювалась виключно на високому державному і поліційному рівні. Тепер, наприклад, про плянований атентат на колишнього генсека Леоніда Брежнєва говорять навіть в телевізійних передачах. Колись про це „ходили тільки поголоски", — заявив ген. Ю.Плєханов.

Ситуація тепер значно змінилася ще й тому, що генеральний секретар ЦК КПСС і президент СССР М. Ґорбачов не визнає абсолютної відокремлености урядових і партійних осіб від народу, багато подорожує за кордон і це дуже ускладнює справу його охорони, — каже згаданий генерал КҐБ. Він поділився з кореспондентами подією, яка мала місце у будинку Центрального Комітету КПСС. Людина, яка сиділа у почекальні бюра, раптом витягнула обріза, але в цій же хвилині була обеззброєна майором КҐБ В. Фловим. Минулого року охорона відкрила в одного чоловіка ніж при вході до Кремля під час новорічних святкувань.

Ген. Ю. Плєханов заявив, що совєтські охоронники втримують тісні зв'язки із секретною службою ЗСА, британським Скотланд Ярдом і подібними службами Фінляндії, Німеччини й інших країн. Деякі західні політичні спостерігачі й аналітики підозрівають, що інтерв'ю ген. Плєханова мало за ціль підкреслити важливість існування КҐБ.

М. ҐОРБАЧОВ ПЕРЕСТЕРІГАЄ ЕСТОНІЮ ПЕРЕД ПРОГОЛОШЕННЯМ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Москва. — Президент маленької республіки Естонії, Арнольд Ф. Рютель заявив кореспондентам, що Естонія матиме мабуть такі самі клопоти з проголошенням акту незалежности і виходу із Союзу, як їх має Литва, бо, на його думку, ще не всі зрозуміли змісту перебудови і демократизації, які не обмежується тільки до економіки і куцої культурної автономії, але до повного розгорнення демократичної системи, багатопартійности, свобідних виборів, свобідного виходу республік із Союзу і встановлення своїх власних самостійних держав.

При цій нагоді Рютель повідомив, що він отримав листа від совєтського суперпрезидента Міхаїла Ґорбачова з погрозами і перестorогою, щоб Естонія не йшла шляхом Литви, бо це може мати далекойдучі консеквенції. Інформуючи про зміст листа від Ґорбачова естонський парлямент, президент Рютель дав до зрозуміння, що не зважаючи на турботу президента М. Ґорбачова, який називає прибалтійців „ребеліянтами", естонські республіканські чинники будуть продовжувати започатковане діло, тобто підготовляти акт незалежности і виходу із Союзу, не зважаючи на погрози і збільшення військових частин в Естонії, як це сталося в Литві. „Ми проголосили, що совєтська окупація Естонії на протязі 50 років є нелеґальною, антилюдною і антидемократичною. Це наш принцип і його ми будемо консеквентно дотримуватись, не маючи нічого до страти, крім вияву московської жорстокости з якою естонці вже познайомилися раніше", заявили керівники парляменту.

У виступах парляментаристів було чути також голоси розчарування і докорів на адресу західніх демократичних держав, які повірили у совєтські пропаґандивні ходи і цілковито виріклися принципу самовизначення, покинувши на поталу поневолені народи.

Прийнята у парляменті Естонії резолюція, яка уповноважнює уряд продовжувати заходи для проголошення незалежности, не є ще державним актом виходу республіки із Союзу, а радше попередженням Москви, що Естонія плянує добиватися незалежности усіма способами, не визнаючи пакту Молотова-Ріббентропа з 1939 р. і анексії прибалтійських держав до СССР рік пізніше, тобто в 1940 році.

У телефонічній розмові естонського президента з М. Ґорбачовим, останній запросив Рютеля до Москви, щоб на місці вияснити ситуацію, яка постала після прийняття резолюції про незалежність. М. Ґорбачов потелефонував до Талліна першим, зараз після того, як литовська тричленна делеґація зустрілась з його близьким помічником Алексandroм Н. Яковлєвим у Кремлі. Зустріч і розмови, хоч не були дуже успішними, в Москві їх назвали „позитивною подією".

Про справи Прибалтики, зокрема Литви і Естонії, говорять також у Вашінґтоні — державний секретар ЗСА Джеймс Бейкер і міністер закордонних справ СССР Едуард А. Шеварднадзе. Литва і Естонія будуть також темою розмов між Шеварднадзе і президентом Джорджом Бушом та керівниками конгресових комісій. Білий Дім дав до зрозуміння, що зустріч на вершинах, передбачена на червень цього року, може бути під загрозою, якщо СССР, не зважаючи на кількакратне запевнення, вживе військову силу в Литві.

У Вільнюсі Москва знову зорганізувала контрдемонстрацію росіян й інших етніків (в більшості поляків), може навіть військовиків і каґебістів переодягнених у цивільні одяги, щоб показати, що не всі „литовці" підтримують ідею незалежности і виходу із Союзу. Вони хвалили М. Ґорбачова за його тверду поставу і закликали до відкликання державних актів литовського демократичного уряду. Московські імперіялісти бояться встановити претекст, щоб не викликати ланцюгової реакції в інших республіках, — кажуть політичні спостерігачі і литовські представники за кордоном.

ХРОНІКА ПОДІЙ В УКРАЇНІ

• Львів (Ганна Стеців). — Партійно-бюрократичний апарат Львова, зазнавши повної поразки на виборах і остаточно зрозумівши, що дні його — лічені, намагається спровокувати стихійні виступи львів'ян, аби мати формальну підставу запровадити у місті військовий стан. Так, у ніч з 28 на 29-го березня був зірваний український національний прапор, який ось уже рік висить у центрі Львова. Це вже не перший випадок, коли озлоблені можновладці посилають своїх посіпак зривати прапор. Щось подібне сталося минулого року напередодні кривавої неділі 1-го жовтня. Тоді кілька осіб, вбраних у військову форму, зірвали прапор. Після чого тільки правозахисникові Вячеславові Чорноволу вдалося заспокоїти обурених львів'ян, які хотіли (у відповідь) звалити пам'ятник Леніну. Цього разу львів'яни знайшли іншу, більш достойну відповідь на вчинений злочин. Вони заявили свій протест новообраній Міській раді, а після цього урочисто встановили поряд з жовто-блакитним і червоно-чорний стяг. Тепер у центрі Львова височить два прапори, біля яких щодня збираються сотні людей. Отже, чергова провокація не вдалася — не ті часи, не ті львів'яни.

• Ужгород (Сергій Ляшкевич). — У суботу, 24-го березня, на засіданні Всесоюзної Ассоціяції пілотів була зроблена спроба відокремитися і створити незалежну Ассоціяцію Українських Пілотів. Після чотиригодинних дискусій у приміщенні Українського учбово-тренувального центру, завдяки відвертій центристській позиції Малиновського (керівника) ініціятивна група по відокремленню не отримала необхідної більшости голосів. Як компроміс, було утворено додатково (без попередньої домовлености з Москвою) Український Координаційно-інформаційний Центр Пілотів на правах незалежної профспілки.

• Ужгород (Василь Носа, УГС). — 28-го березня на центральній площі міста пройшла маніфестація Закарпатського товариства угорської культури на знак солідарности з боротьбою угорського населення Румунії за національно-культурну автономію. До закарпатських угорців приєднались представники українських демократичних організацій міста, які крім підтримки угорських вимог звертають також увагу на національне пригнічення українського населення південної Буковини в Румунії.

• Донецьке (Володимир Мазанов, УГС). — В Донецькому університеті продовжується конфлікт між реакційними представниками партійної організації і демократично настроєної студентською молоддю. Так, 22-го березня студентами історичного факультету Арбузовим, Косіловим та Толочком у вестибюлі головного корпусу була розвішена сатирична студентська газета „Конституційний Монархіст", де жартівливо

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

В АВСТРАЛІЇ ЗААРЕШТОВАНО і оскаржено трьох молодих людей за те, що вони робили самовільні зміни у комп'ютерських програмах ЗСА та Австралії. Ця справа сильно затривожила спеціялістів із цієї ділянки, бо вказує на спроможність будь-кого проникнути та послуговуватися цією технологією поза межами ЗСА та її законів. Згідно із законом Австралії, злочином уважається проникнення в комп'ютерські системи де-небудь в світі через телефонічні чи комп'ютерські сполучення з австралійського континенту, одначе багато країн такого закону не має. Після дворічних спільних розслідів американської та австралійської поліцій трьох молодих мужчин було заарештовано минулого понеділка та обвинувачено в здобутті вступу до заборонених папок і ушкодженні даних у ком'ютерських системах універсиетів, корпорацій та державних ляборато рій в ЗСА та Австралії.

АМЕРИКАНСЬКІ ТА ЯПОНСЬКІ офіційні чинники подали до відома, що у своїх переговорах дійшли до спільного рішення про те, що іноземцям буде дозволено змагатися у сателітній комерції японського уряду та інших фірм під зарядом держави. З цього приводу американські фірми мають можливість змагатися та отримати контракти вартости більйонів долярів впродовж кількох років. Незважаючи на значні досягнення американської технології, Японія не допускала американські фірми до цієї індустрії, резервуючи цю ділянку виключно для домашніх підприємств.

В АМЕРИЦІ

ПО ВСІЙ КРАЇНІ цьогорічні кандидати на політичні посади змагаються, щоб переконати виборців, що вони будуть ще сильнішими, енергійними, пильнішими та ще більш безжалісними ніж їх опоненти у застосуванні кари смерти. Губернатор Фльориди Боб Мартінез проголошує у телевізійних реклямах, що вже підписав 90 вироків смерти. Генеральний прокуратор Джім Маттокс, який кандидує на пост губернатора Тексасу від Демократичної партії, переконує своїх виборців у передвиборчій телевізійній реклямі, що він виніс вже 32 вироки смерти. Останні опити населення вказують на те, що 72 відсотки американців підтримують вироки смерти для злочинців, звинувачених у вбивстві. Навіть сенатори в більшости підтримують введення вироку смерти, лише 20 виступило проти. Збільшений сантимент до кари смерти значно відобразиться на американських політиках. Потенціяльний кандидат на президента, губернатор Ню Йорку Маріо Квомо, повине буде добре зважити своє неґативне становище щодо кари смерти.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ почала обговорення питання розподілення 2.4 біл. дол. на фінансування різних проєктів. Серед тих, яким адміністрація Джорджа Буша збирається збільшити допомогу, є політичні втікачі, що прибувають до ЗСА. Дж. Буш запропонував виділити 70 міл.дол. як допомогу втікачам у наступному фінансовому році, який починається 1-го жовтня цього року. Більша частина цих грошей, як інформує аґентство Ассошіейтед Пресс, повинна піти на потреби совєтських жидів. Адміністрація Буша просить також виділити додаткових 400 міл.дол. у вигляді довготривалої позички Ізраїлеві. Ці гроші повинні піти на будівництво помешкань для 100,000 нових еміґрантів із СССР, які прийдуть до Ізраїлю в цьому році.

ПОЧИНАЮЧИ З ВІВТІРКА, 3-го квітня, всі мешканці стейту Ню Йорк нижче 21-го року матимуть зазначений вік у дозволі на водіння автомобілем. Ці заходи зроблені для посилення боротьби з алькоголізмом. Як відомо, закони стейту забороняють продавати алькогольні напої особам молодшим 21-го року життя. Ті самі закони забороняють молоді купувати алькоголь. Однак, вони часто порушувались тому, що тяжко було встановити вік покупця. Відтепер кожна молода особа матиме замітку червоного кольору „молодший 21" в дозволі на водіння автомобілем поруч зі знімкою.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00 UNA members 1 year $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно За кожну зміну адреси — $1.00
чеки money orders виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City N J 07303

Журналіст „з хребтом"

Постійний колюмніст газети „Ню Йорк Таймс" Вілліям Сафаєр, маючи, мабуть, на увазі черговий ультиматум совєтського суперпрезидента Міхаїла Ґорбачова, у якому погрожується литовцям „серйозними наслідками", якщо вони не відкличуть свого акту незалежности і виходу із Союзу, проголошеного ще 11-го березня, продовжує обороняти литовців і їхні справедливі вимоги віднови самостійної держави.

Москва, як відомо, знову збільшила число військових частин в Литві, зокрема у Вільнюсі й околиці, і війна нервів досягає свого вершка. Народ Литви почувається стероризованим вічним гудінням совєтських танків, панцерних возів і гелікоптерів, а також розперезаною поведінкою вояків, які вриваються до приміщень контрольованих литовцями, щоб створювати враження, що вони розпочали акцію перебрання контролі над містом. Крім того міністерство закордонних справ наказало усім закордонним кореспондентам пакувати валізки і виїжджати до Москви, а границю з Польщею закрито. Під прикриттям ночі продовжуються арешти і побиття, пошукування за „дезертирами".

Якщо М. Ґорбачов вирішить покарати литовців за їхнє бажання жити свобідно демократичним життям, він може це зробити і решта світу не може йому в цьому перешкодити, не бажаючи ризикувати відновленням холодної війни чи перерванням нормальним дипломатичних зв'язків з СССР. „Але ми, — пише далі Сафаєр, — можемо донести до відома М. Ґорбачову і людям, які сьогодні стоять при кермі Совєтського Союзу, які консеквенції їх чекатимуть у випадку вжиття сили проти маленького мирного народу. Треба знати, що в рахубу входить також його власна особа і функція, яку він тепер виконує, бо вона у великій мірі залежить від доброї оцінки за кордоном".

Один словом Сафаєр натякає, що Захід все ще має силу застосувати моральну пресію на М. Ґорбачова і його найближчих співробітників, які не все говорять правду. „Ми не стоїмо на грані війни; ми повинні вибрати ситуацію між добром і злом і по цій лінії діяти", — каже Сафаєр. Жодний моральний вибір не має чорної і білої сторінки і в цьому змислі американці повинні оцінювати становище президента Джорджа Буша, який прикривається інтересами З'єднаних Стейтів Америки, які він поклав перед доктриною визволення неросійських народів, наприклад, нуклеарне роззброєння і продовження співпраці ЗСА з СССР з якого, на його думку, скористають також поневолені народи в майбутньому. На думку Адміністрації, Захід не може квестіонувати політичних потягнень Ґорбачова, бо така тактика може спричинити його упадок і некорисні зміни, з яких ніхто не скористає.

З такою неясною політичною тактикою не погоджується не тільки Сафаєр, але також багато інших політичних аналітиків. Захід, в тому числі ЗСА, ніколи не визнали анексії прибалтійських держав до СССР і про це Дж. Буш повинен сказати світові, що ЗСА ніколи не погодяться з насильним придушенням мирного литовського народу. Рев моторів совєтських танків на вулицях Вільнюса є провокацією і прологом до неспокоїв, а також загрозою погіршення на міжнародному рівні, каже автор статті, надрукованої у числі газети з 2-го квітня цього року. Подруге, Конґрес повинен припинити тактику двопичности, а поодинокі політики ЗСА, як, наприклад, сен. Едвард Кеннеді, „який скомпромітував нас всіх", повторивши слова М. Ґорбачова, що військова сила буде вжита тільки для придушення неспокоїв. Раніше Ґорбачов заявляв, що військо взагалі не буде вжите, потрете, шануючий себе політичний діяч ніколи не каже, що він стовідсотково вірить керівникові іншої держави тим більше, якщо цією державою є СССР; почетверте, дипломатія ніколи не приймає легковажно справи плебісциту, пропонованого Ґорбачовим. Латвія, наприклад, сильно зрусифікована і насичена росіянами, ніколи таким способом не діб'ється самостійности.

В кінці своєї статті автор запитує, а де поділися голоси прем'єр-міністра Марґарет Тачер, канцлера Гельмута Коля, Леха Валенси, Вацлава Гавела. „...чому мовчить Ватикан і Папа Іван Павло II і чому заглухли засоби масової інформації і не протестують, що їхніх кореспондентів викидають з Литви в атмосфері совєтської перебудови", — питає Сафаєр вже вдруге на протязі тижня.

Олександер Серафин

КРИЗА ПАЛЬНОГО В СССР

II

Реформи Горбачова 1988 року є найбільше радикальні. Однак їхнє повне введення в життя матиме мінімальний вплив на нафтову і ґазову промисловості, які є підпорою господарки держави, через їх велетенський розмір, та їх вагомість і брак потрібного капіталу до інвестиції. Реформи Горбачова можуть, одначе, мати позитивний вплив на консервацію пального, якщо совєтські підприємства зачнуть дійсно звертати більшу увагу на заробітки, а не на саме бруттовиробництво. Це спричинило би консервацію пального не тільки у вжитку його самого, але також в зберіганні металів і цементу, яких багато зуживають у цьому виробництві.

Брак розумної індустріяльної підтримки є найбільшою проблемою совєтських нафтової і ґазової промисловостей, що потягає за собою високі кошти виробництва. Нафтова і ґазова промисловості були змушені заступати відсутність машин людьми. Не маючи надії на нові машини, керівники набирають більше працівників, щоб забезпечити виробництво. Затруднення трудової сили на нафтових і ґазових родовищах збільшилося непропорційно у відношенні до виробництва („Труд в СССР", Ґоскометар, Москва 1988).

Це саме стосується до інших галузей господарства, які діють в Західньо-Сибірських нафтових і ґазових родовищах. Такий підхід до справи є вкорінений в плянуванні. Панічне зусилля є підходом до обробки нафтової чи ґазової свердловини, механізації і ремонту. Така незрівноважена господарка, в свою чергу, веде до підвищення коштів в майбутньому, зокрема в несприємливих відносинах, у яких нафтова і ґазова промисловості мусять працювати.

Брежнєв і його провід замість усувати упередження і тенденції, які система наділяла, вони їх посилювали догостренням внутрішнього режиму, з чого поставали конфлікти. Криза нафти на Заході з початком 1970 років звернула увагу СССР на проблеми нафтової промисловости. Пляни були зформульовані, щоб в майбутньому перейти на вугілля і атомову енерґію. Провід був задоволений своїм рішенням, одначе, початки небезпеки не були усунені. Старші нафтові родовища почали занепадати, нові родовища в Сибірі були використовувані понад їхню встановлену спроможність, а вживання нафти зростало швидко. Проблеми гірництва були добре відомі, як також обмеження газопроводів. Усі ці факти були відомі проводові, їх дискутовано на їхніх засіданнях і розроблено в звітах, які для проводу були приготовані. Але, коли взяти до уваги всі інші проблеми — аґрикультурні, технологічні, закордонних зв'язків — початки проблем у нафтовій і ґазовій промисловостях видавалися маловажними.

Режим Брежнєва почав покладатися на експорт нафти, щоб тим заплатити за імпорт збіжжя, ужиткових продуктів і технології. Відсутність дії усунути причин першої кризи довела до другої кризи 1977-80 років, яка загрожувала ще більше урядові Брежєва.

Причиною постійної кризи є вимога скорих позитивних вислідів у продукції і занедбання постійного індустріяльної і технологічної пітримки. Кошти природного газу з доставою в кінці цього століття можуть бути близькі коштам нафти сьогодні, тобто вони можуть перевищити ціни світового ринку.

Ситуація сьогодні не багато краща від 1970 років. Якщо не буде реформ — модернізації, солідного індустріяльного підтримання, покращання життєвих умовин працівників — нафтова і ґазова промисловості СССР матимуть найбільшу кризу свого існування і в майбутньому столітті. Сектор енерґії, як і інші сектори, чекає на реформи, які можна впровадити відносно скоро і без великого вкладу капіталу. Без них, реформи в інших галузях господарства будуть гальмовані нафтовою і ґазовою промисловостями.

Теоретично, все це можна скоро допровадити до ладу, бо тут немає мови про потреби нової технології, але монополь, який є в руках допоміжних промисловостей говорить проти покращання, не зважаючи на реформи Ґорбачова. Можна тільки сподіватися вищих цін і мінімальних покращань якости. Єдину можливість на покращання може принести внутрішня і зовнішня конкуренція. Робочу силу повинні заступити потрібні імпортовані машини, знаряддя і потрібне обслуговування. Такий підхід оплатив би себе прибутками з експорту і зниження коштів виробництва.

Іван Кедрин

Конструктивізм українців

(Рефлексії після Загальних зборів Кредитової кооперативи „Самопоміч" у Ню Йорку)

Правду сказати — трохи ризиковно говорити про конструктивізм земляків, бо зразу пригадується: у княжому періоді нашої історії часто були „крамоли"; Козацько-гетьманський період, Пантелеймон Куліш схарактеризував, як „Чорну Раду", — у новітньому періоді було явище „невтральности". Крізь всю історію України в'ється червоною ниткою — гін до парцеляції, а не комасації, заперечення конструктивізму. Але нема такого щоб, усе було чорне або все біле. У княжому періоді, що його вкрала Москва — Україна за Володимира Великого і Ярослава Мудрого була сильною і відомою у тодішньому політичному світі державою. Шляхетська провідна верства збагатила ряди московських бояр та польської шляхти. Але село, народний корінь залишився здоровий. За перебування у Польщі між двома світовими війнами, у реакції на польську національну-асиміляційну політику з її „нумерус клявзус" у високих школах з запертими для українців дверми до адміністраційно-державного апарату і до війська — народився кооперативний рух і швидко мав такі осяги, що польські провідники вказували на українську кооперацію, як зразок до наслідування. Це була триступнева система з її верхівкою Ревізійним Союзом, зрізничкована кооперація у різних ділянках. Це була у тому часі своєрідна українська держава у польській державі із такими постатями, як Остап Луцький, Юліян Павликовський, Євген Храпливий, Степан Кузик, Андрій Мудрик, Андрій Палій... Це був українських конструктивізм, який проявився теж в ділянці культури.

Відома річ, що українці не мають хисту до торгівлі, не мають купецької ініціятиви і не люблять чи не вміють ризикувати. Цей хист мають жиди, вірмени, греки, але й такі далекосхідні народи як корейці, китайці, японці. Можна най краще перевірити це на прикладі 10-мільйонового новочасного Вавилону, яким є Ню Йорк. Тут, мабуть, найчисленніша українська громада, яка суперничить числом і різними своїми установами з Філядельфією і Чикаґо. Є тут прерізні ресторани, особливо добрі італійські й китайські. Єдиний українських трохи більший ресторан — в Українському Народному Домі. Пуерторіканці здобули монополь на фризієрні на підземкових зупинках, — корейці на продаж ярин і овочів, — греки на крамниці із сиром, — не кажучи про торгівлю в руках жидів. Скільки є в Ню Йорку українських крамниць і підприємств. Менше як пальців одної руки! На всьому просторі Америки між двома океанами нема ні одного такого дому для старших людей разом з лікарнею, як Дім Івана Франка у Торонто і тільки недавно у Лос Анджелесі, у Каліфорнії, з ініціятиви тамошньої української православної громади постав подібний гарний дім. У Філядельфії існує, заснований теперішнім Владикою Василем Лостеном дім для старших осіб „Вознесіння".

Слухаючи впродовж чотирьох годин всіх звітодавців і дискутантів на Загальних Зборах Кредитової Кооперативи „Самопоміч" у Ню Йорку в неділю, 25-го березня ц.р. мимохіть насувались на думку такі спогади й рефлексії. Треба бути критичними супроти самих себе, бо самозакохання є сліпотою, яка не дозволяє корегувати власну поведінку і власні промахи. Але не треба переборщувати й самокритику доводити до самобичування. На ці Збори Кредитівки прийшло 700 осіб, всі ті, які мають менші чи більші свої фінансові ощадності у рідній установі. Приїхав, як щороку Владика Василь, були духовники обох наших Церков. Парох нюйоркської церкви св. Юра о. Патрикій Пащак, ЧССВ, у своєму привіті говорив саме про необхідність проявляти організаційну ініціятиву і виявляти перед чужонаціональним світом наш конструктивізм. Це були Збори конструктивні самі собою із пред'явленою документацією на конструктивізм української кооперації в Америці.

Президент Кредитівки Богдан Кекіш, один із кількох українців, які здобули собі видатне місце в американському банківництві, першорядно проводив зборами. Він у своєму вступному слові і скарбник д-р Іван Сєрант подали детальні цифрові дані, які могли заімпонувати: 170 мільйонів майна — це таки не абиякий осяг. Чистий прибуток за минулий рік становив три і півмільйона долярів. Виплачено субвенцій на наші громадські цілі на суму 128,000 дол. Це невеликі гроші у порівнянні з цілістю маєтку Кредитівки. Але скарбник І. Сєрант з'ясовував, що та „консервативна" політика Дирекції дозволила не тільки на ріст установи, але й її збереження, бо в історії цієї установи бували й критичні моменти. Кредитівка стоїть під старою державною контролею і має куди вужчі законні рамки для грошових операцій, як приватні банки. Майно Кредитівки не є майном Дирекції ані „Самопомочі" — це майно всіх тих, які там зберігають свої ощадності, це гроші людські, якими треба опікуватися, щоб їх не розтратити. Саме напереломі минулого і цього року аме-

(Закінчення на стор. 3)

Роман Кухар

МАРІЧКА — ЛЮДИНА ЗАДИВЛЕНА В КРАСУ

У великій збірці нарисів і споминів, „Конвалії", Гантер, Н.Й., 1989, ст. 216, св.п. Марія Лампіка, відома читачам „Свободи", як новелістка „Марічка" (її твори зчаста появлялись на сторінках органу УНС), звертається з питоменною собі набожливістю, любов'ю й вірою до Творця вселенної чистотою мови свого серця — „У царстві Твоїм пом'яни їх, Господи". Вимолювала вона Бога, щоб Він приняв до царства небесного на вічний упокій душі героїв нашого народу, що впали на полі слави в боротьбі за волю України.

Тепер і наша Марічка полинула в засвіти, де вже нема „ні болю, ні печалі", чого вона зазнала по вінця у своєму житті. Відійшла від нас у провесняний день, 12-го березня 1990 року. Відійшла в пору провесняної надії на прокинення з колоніяльної дрімоти неволі свого народу, в пору його морального оновлення, просвідомлення свого належного місця серед вільних народів світу, в великий час незламного рішення керувати своєю долею у змаганнях за національно-державну незалежність України.

О, як бажала такого світлого завершення історичного буття своєї батьківщини колишня пластунка й опікунка молоді, Марічка. Похід її народу до волі й незалежности був завжди палкою мрією й найглибшим у серці жаданням Марічки, ще від її дитинства в Вілявчі, біля Бібрки і Стоків, де потрясла свідомістю одинадцятирічної тоді дівчинки нестерта з пам'яті примара жорстокої пацифікації її земляків, односельчан, членів власної сім'ї з її рідним батьком, з боку „моцарствової" поверсальської Польщі.

Уже дозрілою жінкою, в супроводі свого чоловіка, колишнього довгорічного політичного в'язня, Любомира Лампіки — довелось обидвоїм залишити у крові й руїнах межі рідної землі, чиї перелоги розорювали панцерами й гарматніми стрільнами, летунськими бомбами, винищуючи свободолюбних синів і доньок нашого многостраждального народу, чергові люті займанці України — совєтсько-московські опричники з роду Малюти Скуратова та, рівною мірою, німецько-нацистські „юберменші".

Крім її міцної до одушевлення віри в Божу справедливість у серці і вірної присвяти своєму народові, соборним землякам, сім'ї, була ще одна пристрасть у Марічки, що постійно хвилювала її почуття — любов до матері-природи, в кожну пору, а особливо під час її весняного оживлення та проросту до нового буйного життя. Коли забруньчувались берізки, струмували звільнені з-під криги потоки й закосичувались зеленню й первоцвітом луги й левади її раннього привілля в Наддністрянщині, отоді Марічка плигала з радости, співала веснянок і гагілок, не могла налюбуватись свіжою, безпорочною красою її батьківщини, оспівуваної у гуртових великодніх хороводах.

Не дивно, що в віці дозрівання і згодом, пройшовши ще на провесні року небезпечні шляхи мандрівок чужиною (на своєму першому переселенчому постої в Ноймаркті, між Реґензбурґом і Нюрнберґом, а тоді — в Інґольштаті, де її чоловік Любко, відомий солістспівак, приєднався до славної Капели Бандуристів в її концертних турне), Марічка, залишена своїм думкам, почала мережати свої записки — багатство вражень, визваних гармонією у природі й суперечливістю у бутті народів і людей.

Куди пізніше почали появлятись у нашій пресі її записувані з книги життя нариси і спомини, а вже під кінець життя встигла Марічка видати збірник книжковим виданням свої довгоплекані „Конвалії". У цих прозірках своєї душі письменниця щиро, просто відтворює свої пережиття, вона й кидає світло на мотиви своєї творчої праці:

„Святе письмо, вервиця
з Христом,
по столі розкиданий папір,
початі думи, припорошені
давно"...

У нарисі „Мої Великодні", у зверненні до Христа, Марічка звіряється в тому, що дає їй силу жити, надхнення творити: „Усе минає, міняються люди, міняються звичаї, міняється життя на землі, а Ти один незмінний. Приходиш у щораз більшій славі і ніщо не в силі затерти Твоєї слави... Великдень. Хто не пережив хоч одного, травневого Великодня на селі, у нашій дорогій Україні, той не збагне, скільки втратив красичару..." Отак визрівала й думка „списати свою душу" в Марічки.

Щодо початків інтенсивнішої праці письменниці, її дописів до преси, Марічка сама себе допитується: „А, може, штовхнув мене до писання — вже з того світу, мій єдиний син, що покинув нас і відійшов у вічність, залишивши в серці духові й фізичні рани"...

Любко, її улюблений син, помер у розцвіті життя на 37-му році, 8-го жовтня 1983 року. На щастя, залишилися знедоленій горем Марічці її чоловік і донька, Віра, що підтримували її у творчій праці, а донька навіть співпрацювала з матір'ю над виданням її „Конвалій".

Земна мандрівка Марічки покінчилась у її прибраній другій батьківщині — Гантері, Н.Й., про який вона ось як пише: „У теплий, літній ранок, коли досипляють іще гори, вкриті ранковою млою, а ви причалили вже в Український Гантер — вийдіть назустріч сонцю!"...

Про цінність літературного внеску Марії Лампіки говорить наш поет і літературознавець, Микола Руденко: „...Мати своїм автором такого талановитого письменника, яким є таємнича Марічка, не відмовився б жоден з найповажніших часописів в Україні... Оповідання Марічки в Україні не пройшли б непоміченими"... Марічка була скромна душа в житті й такою залишилась на відході в вічність, даруючи нам багату спадщину свого безсмертного духу.

Микола Світуха

„АКЦІЯ ВІСЛА" В ПОЛЬСЬКІЙ ПРЕСІ

Польський католицький тижневик „Тигоднік повшехни", що появляється в Кракові, присвятив дві сторінки числа за 11-те березня 1990 року питанню насильного виселення українців Лемківщини, Холмщини і Підляшшя у роках 1945-49, пов'язаного з рішенням остаточної ліквідації бойових відділів УПА, які діяли на цих теренах. Автором першої статті „Акція Вісла і міжнародне право" є теперішній міністер закордонних справ польського уряду Кшиштоф Скубішевський, сам видатний експерт міжнародного права. Він розглядає питання „Акція Вісла" з погляду обов'язуючих у цей час міжнародних конвенцій про охорону громадських прав меншостей, а тим самим правної відповідальности Польщі дотримуватися зобов'язуючих міжнародних норм у відношенні до цивільного населення. Докладнішу аналізу цікавої статті Скубішевського в світлі засад міжнародного права залишаємо на пізніше.

На окрему увагу заслуговує друга стаття п.з. „Депортації, табір в Явожнє", автор якої Евгеніюш Місіло подає хронологію кількох фаз виселення українського населення теперішніх Краківського, Ряшівського і Люблинського воєвідства Польщі, які включають Лемківщину, Холмщину і Підляшшя, в періоді від жовтня 1944 до весни 1950 року. Хоч маштаб і трагічні наслідки цих польських акцій були давновідомі, ревеляції автора, основані на дотепер тайних документах з архівів польських міністерств Державної безпеки і Державної оборони рисують потрясаючий образ систематичних акцій польської влади елімінувати всі сліди корінного українського населення і фізично ліквідувати цих, на який падало підозріння симпатій до українського підпілля.

У початковій фазі „добровільного" переселення до СССР, починаючи від 15-го жовтня 1944 року, польська влада, на думку автора, послуговувалася адміністраційною пресією, відмовою українцям права на землю, ліквідацією українських шкіл, замкненням греко-католицьких і православних церков та оскаржуванням у допомозі відділам підпілля. З уваги на брак „добровільців" Рада міністрів покликала до Варшави 24-го липня 1945 року представників українського населення, сподіваючись переконати їх про потребу переселення. Ці представники заскочили владу не лише своїми домаганнями строго перестерігати добровільний принцип дальшого переселення, але і вимогами надати українцям в Польщі повні громадські права, реактивізувати українські церкви, школи і дозволити на організацію української політичної партії лівого крила.

Всупереч зобов'язань представників польського уряду виконати більшість вимог і, не зважаючи на заповіджену амнестію для членів українського підпілля, від 3-го вересня 1945-го року три дивізії польського війська почали переводити примусове переселення до СССР, часто вживаючи при цьому брутальну силу. За даними автора, до липня 1946 року переселено до СССР всього 482,660 українців. „Відтоді", — пише автор, — „домінуючу ролю почали відігравати люди з ОУН і УПА, застосовуючи на щораз більшу скалю методи збройної боротьби".

Переведення третьої і найбільш брутальної фази виселення українців, відомої як „Акція Вісла", не було пов'язане ані з вдалою засідкою відділів УПА на генерала Сверчевського, ані з реальною оцінкою загрози державі з боку українського підпілля. Автор статті твердить, що плян цієї акції був затверджений 27-го березня 1947 року, що всі основні рішення зробило Бюро Політичного Центрального Комітету польської Комуністичної партії. Автор навіть уважає, що потрібного рішення Президії Ради Міністрів або ніколи не було, або вона була зфальшована. Остаточну повновласть розпочати акцію підписали міністер оборони маршал Жимєрський і міністер державної безпеки Радкєвіч.

Дня 28-го квітня 1947 року шість дивізій польського війська під проводом ген. Моссори приступило до виселення 150,000 українців, тоді як одночасно відділи НКВД і чехо-словацької служби безпеки заблькували кордони з Польщею. Автор цитує оригінальні тексти державних документів з директивами як переводити акцію переселення. Але найбільшу частину статті присвячує автор описові польського табору суворого режиму в Явожні, при шляху Краків — Катовиці, який був частиною колишнього гітлерівського концтабору Освєнцім. Побудовані німцями ще в 1943 році таборові споруди, бараки, залізничні лінії тощо тепер стали в пригоді польській комуністичній владі, яка зробила з Освєнціму головний роздільний і контрольний пункт в акції переселювання українського населення. Туди були скеровувані всі залізничні транспорти, там переводилася строга селекція людей за категоріями „небезпечний", „підозрілий" чи „льояльний", і там же вирішували, хто залишиться у таборі смерти в Явожні, а кого відправлять на постійне поселення на колишніх німецьких землях.

„Сюди не везли членів УПА і ОУН захоплених військом в тракті акції 'Вісла', — застерігає автор. „Їх ставили перед польовий суд оперативної групи 'Вісла'. В роках 1947-48 роках ці суди засудили на кару смерти 475 українців".

У табір суворого режиму в Явожні попали, — за словами автора, — 22 греко-католицькі і п'ять православних священиків, українські учителі і лікарі, здемобілізовані з совєтської армії українці — колишні громадяни Польщі і навіть ці українці, які перед 1939 роком були польськими в'язнями в Березі Картузькій. Були там і ці, яких заарештовано за спробу повернутися до рідного села вже після виселення в першій чи другій фазі, щоб забрати з поспіху залишене приватне майно. За даними автора, від травня 1947 року до березня 1949 року в Явожні перебувало 3,936 українців, з того 823 жінок і кільканадцять дітей. У травні 1948 року привезено до Явожні 114 боювиків УПА, що їх захоплено в полон в Чехо-Словаччині та депортовано до Польщі. За кілька днів їх відіслано до в'язниць у Кракові і Ряшеві. Померлих в Явожні поховали в поблизькому лісі, — стверджує автор, — часто у збірних могилах.

Це не випадкове, що один із найбільш видатних польських тижневиків опублікував ці матеріяли. Таке рішення не могло запасти без близького порозуміння, а то й співпраці з польськими урядовими чинниками. Провідні кола інтелектуальної еліти Польщі напевно прийшли до

(Закінчення на стор. 3)

Ще одна зустріч реґенсбуржців

Давно відомо, що дружба, зав'язана в шкільній лавці, має свою особливість. Крім того, що вона пригадує людині весну її життя, ця дружба має ще „чудодійну" властивість відновлюватися при кожній зустрічі, при кожному спогаді, при зверненні думок у минуле... І тоді не раз зроджується бажання зустрітися знову та спільно ще раз пережити ту далеку юність. Така нагода для колишніх реґенсбуржців буде на Союзівці 26-28-го травня 1990 року (Меморіял Дей вікенд) на зустрічі Реґенсбурзької гімназії, на яку запрошується шановних професорів, вихователів і учнів з родинами та всіх колишніх жителів оселі Реґенсбурґ.

Тут слід пригадати, що зустрічі-з'їзди Реґенсбурзької гімназії відбувалися в 1959, 1977 і 1980 роках. Опісля колишні гімназисти „влилися" в загальний комітет колишніх жителів оселі Реґенсбурґ, і разом відбули з'їзди в 1982, 1985 і 1987 роках. В 1987 році цей комітет офіційно „розв'язався", виконавши своє головне завдання — видання цінної книги-збірника „Реґенсбурґ". Проте „реґенсбурзька" дружба, скріплена роками співпраці, не завмерла, і бажання поновних зустрічей завжди нуртувало в певних колах „реґенсбуржців". І от цього року, завдяки стараниям і заходам Оксани Теодорович, зустрічаємося знову.

На жаль, вже так багатьох бракуватиме серед нас... З наших колишніх професорів на цьому світі залишилися тільки одиниці. Кожного року зменшується членство провідного покоління на оселі. Вже і в наших рядах невблаганна смерть поробила передчасні, і тим болючіші, спустошення. Ось недавно у Філядельфії поховали Богдана Миська, ще такого повного життя і енерґії.

Отож, усі, хто ще може, з'їдьмося на зустріч. З'їдьмося старші й молодші, знайомі і незнайомі, і ті, що тримали зв'язок між собою, і ті, що стояли осторонь; нехай приїдуть ті, які пам'ятають оселю Реґенсбурґ „як учора", як і ті, що забули про неї; прибутьте ті, які знають про всіх і вся, як і ті що не пригадують нікого... З'їдьмося всі. Зустрінемось і спільно пригадаємо все. Відновимо дружбу, поділимося переживаннями. Спом'янемо і вшануємо незабутніх Покійних. Протягнемо нитку зв'язку з друзями в усіх кінцях світу. Згадаємо мило далекий той час, „як ми ще до школи ходили, як вчились разом, співали всі враз, як весело й дружно ми жили"...

Наш шкільний товариш Богдан Маланяк поділиться враженнями і висвітлить фільм із недавніх відвідин нашої оселі, яка за той час дуже змінилася (як і ми всі!).

До милого побачення на Союзівці!

За ближчими інформаціями звертатися до Оксани Теодорович: Oksana Teodorowycz, 6537 N. Knox Ave, Lincolnwood, IL. 60646. Tel: 708-679-9116

Кімнати замовляти безпосередньо на Союзівці: Soyuziwka, Ukrainian National Association Estate, Foordmore Road, Kerhonkson, N.Y. 12446. Tel: (914) 626-5641

Людмила Ярко-Почтар

Вшанували пам'ять героя

Заходом Комітету Співпраці Комбатантських Організацій Нюарку (І УД УНА, ОбВУА, Об. УПА, Т-во УПА) влаштовано святочну академію в 40-ву річницю з дня геройської смерти ген. хор. Романа Шухевича — Тараса Чупринки, яка відбулася в неділю, 4-го березня, в Народному Домі в Ірвінґтоні, Н. Дж.

Акдемію попередила Панахида за спокій душі ген. хор. Романа Шухевича в католицькій церкві св. Івана Хрестителя, а о год. 4-ій по полудні почато святочну академію вояцьким апелем. В Панахиді і апелі взяли участь з прапорами вищезгадані комбатантські організації.

Святочну академію відкрив вступним словом побр. Олександер Білевич, а змістовне святочне слово виголосив пор. УПА Лев Футала. Мистецьку програму академії збагатив своїм виступом ансамбль бандуристів „Гомін" під проводом А. Напори. Ансамбль відспівав в'язанку повстанських пісень, а дуже зворушливу групову декламацію „Ти вічний є серед нас" віддеклямував квартет дівчат. Цю рідкісну декламацію підготовила артистка української сцени Іванна Кононів.

На закінчення мистецької програми виступив хор „Трембіта" під мистецьким керівництвом проф. Рафаїла Венке при фортепіяновому супроводі М. Павловської. Повстанські і стрілецькі пісні публіка прийняла довгими оплесками.

Академію закінчено відспіванням національного гимну „Ще не вмерла Україна".

Чистий дохід з академії в сумі 153 долярів передано до Фонду допомоги дітям Чорнобиля.

Осип Труш

Конструктивізм...

(Закінчення зі втор. 2)

риканський фінансовий світ і федеральний Уряд були заалярмовані повінню банкрутства американських щадничих і позичкових кас, як наслідок їх поганої господарки.

Прибулий із Чикаґо екзекутивний директор Централі (ЦУКА) Дмитро Григорчук поінформував, що всі українські кредитівки в ЗСА мають маєтку коло півтора більйона дол., але тільки 10 відсотків українських людей складають свої гроші у Кредитівках на ощадностевих або чекових книжечках. Який велетенський маєток можна би придбати, як би вся наша громада зрозуміла вартість гасла „Свій до свого".

Над Загальними Зборами висіла проблема відродження приспаного окупацією і русифікацією народу в Україні, якому треба помогти. Не було ні одного присутнього, який сумнівався би, що дійсно треба цю допомогу дати. Йдеться про це: кому, на чиї руки, на що конкретно, у якій висоті і яким шляхом. 10-членна Дирекція Кредитівки складається з не менших патріотів, як члени Загальних Зборів. Їхній обов'язок і їхня журба: допомога Україні.

„Акція..."

(Закінчення зі стор. 2)

висновку, що сучасний процес демократизації усіх сусідів Польщі, на заході і на сході, вимагає щоб і польське суспільство виявило ці „білі плями" які важать на його історичному сумлінні. „Акція Вісла", як і багато інших трагічних епізодів польсько-українських відносин, не можна викреслити з історії. І лише відкритий діялог про ці питання створить умови для так потрібного обом народам порозуміння у теперішньому переломовому історичному часі.

„Ослов'яни" звертаються з проханням допомогти

Частина будинку з фундаментами під добудову.

Як відомо у селі Мокре на нашій підбескидській землі діє ансамбль „Ослав'яни", який ширить українську культуру та пропаґує її серед своїх та чужих громадян. Щоби ще краще могти працювати в користь української культури створено у Мокрому суспільний комітет для розбудови місцевого будинку культури. Бо зараз у Мокрому існує невеликий будинок культури з невеликою залею, без сцени та ґардероби, та інших потрібних приміщень. У пляні розбудови сільського будинку передбачається в добудованій частині сцену, ґардероби та лазнички, а на поверсі над сценою залю на проби для ансамблю, як і приміщення на строї та музичні інструменти.

Будівельні праці вже розпочато, а на залученій знимці можна побачити покладені дуже дорогі фундаменти, що їх оплачено грішми, котрі „Ослав'яни" привезли зі свого турне по ЗСА та Канаді. Одначе грошей не вистачило щоб закінчити пляни. Тому „Ослав'яни" звертаються до людей доброї волі в ЗСА та Канаді допомогти їм завершити розпочате діло. Їм потрібно приблизно коло 4,000 дол. Нижче подаємо адреси художнього керівника ансамблю та голови ради: Eugeniusz Mohjla, ul. Mickiewicza 13/4, Skr. Poszt. 28, 38-200 Jaslo, Poland; або Mazena Mielnik, Mokre 11, 38-541 Szczawne, Poland.

У Квінсі помер адв. А. Дячук

Ще 10-го грудня 1989 року у Квінсі, Н. Й. помер несподівано у своєму домі в дільниці Форест Гиллс відомий адвокат українського походження Алберт Дячук, який на протязі довгих років втримував свою адвокатську канцелярію в дільниці Асторія і з його послуг скористувалися чимало тут роджених і новоприбулих після Другої світової війни українців. Він був людиною шляхетної вдачі, щирим жертводавцем на церковні і народні цілі, членом Українського Народного Союзу у 5-му Відділі (Б-во св. Миколая), а також Організації Державного Відродження України (ОДВУ).

Св. п. адв. А. Дячук залишив в жалобі дружину Анну, з дому Борис, з якою був одружений на протязі 50 років, сина о. Конрада Дячука, чотири дочки — Марію, Анну, Діяну і Еліяну, зятів і 12 внуків, а також сестру на Фльориді Розу.

А. Дячук народився і виростав в Брукліні в родині давніх емігрантів. Після закінчення університетських студій і факультету права, він, після короткої практики, відкрив своє власне адвокатське бюро і подавав правну допомогу не тільки українцям, але також емігрантам з багатьох інших країн, відмовляючись дуже часто від винагороди.

Похоронні відправи правились в українській католицькій церкві Святої Родини у Вест Айсліп на Лонг Айленді. Панахиду і Парастас відправляв син Покійного о. Конрад в асисті о. Антона Кучми, о. Олександра Гавкалюка, ЧСВВ, пароха церкви Чесного Хреста в Асторії і диякона Джана О'Нілла і Михайла Лаповського. Тіло було похоронене на цвинтарі св. Йосафата у Вест Айсліп. Для тих осіб, які не могли взяти участи в похоронах о. К. Дячук і родина прибули до Асторії де була відправлена заупокійна Богослужба з Панахидою заходами Б-ва св. Миколая — 5-го Відділу УНС.

Міністер у Централі КУК

Нещоденна подія відбулася у четвер 22-го березня, у будинку Централі Конґресу Українців Канади у Вінніпезі. Того дня федеральний міністер Джейк Епп відвідав нашу установу і передав чек на 80,000 долярів на потреби відзначення українського століття в Канаді. Присутніми на тій події були працівники Централі із Василем Вербенюком, екзекутивним директором, та д-р Сергій Радчук, Юрій Гвоздулич, Зоряна Гайворон, Василь Балан, Софія Качор, о. митрат Семен Їжик редактор „Поступу", мгр Йосип Демко редактор телевізійної програми та інші.

В імені президента КУК достойного гостя привітав д-р С. Радчук голова Шевченківської Фундації, який українською, англійською й німецькою мовами пояснив значення тої хвилини. Д-р С. Радчук непринагідно привітав гостя німецькою мовою. Міністер Епп виростав у Манітобі у спільноті менонітів. У своєму слові розказуючи про свою спільноту намагався знайти спорідненість з українською. Його родина на початку нашого століття переїхала з України до Канади. Декому із найближчих довелось потерпіти у советських засланнях.

Після офіційної частини екзекутивний директор Централі КУК В. Вербенюк представив міністрові сучасні питання, які турбують українську спільноту. В ході розмови порушено питання: здійснення переїзду на лікування до Канади сотні дітей найбільш потерпілих в наслідок чорнобильської катастрофи. пожвавлення праці над встановленням канадського консуляту в Києві; занепокоєння з приводу останніх виборів в Україні, під час яких доходило до порушення демократичних правил; визнання федеральним урядом факту інтернування тисячів українців підчас Першої світової війни та інші.

Двогодинна зустріч була нагодою до обговорення багатьох злободенних питань. Можна вірити, що такі безпосередні зустрічі приспішать діловите їх оформлення у майбутньому.

мгр Йосип Демко

У Львові величаво відзначено 176-ліття з дня народження Т. Шевченка

У п'ятницю, 9-го березня, у Театрі опери та балету ім. Івана Франка у Львові під патронатом обласного управління культури спеціяльною літературно-мистецькою програмою урочисто відзначено 176-ту річницю з дня народження Тараса Шевченка.

О год. 5-ій на сцену піднімається президія: композитор Микола Колесса, фізик Орест Влох, голова крайової організації Рух проф. Емануїл Мисько, голова Спілки художників український скульптор Йосип Садовський, Петро Зозуляк, голова обласного управління культури, депутат до Верховної Ради УССР Михайло Косів, поети Микола Петренко, Марія Чумарна, Петро Шкраб'юк, Володимир Олейко та інші, а також як спеціяльного гостя запрошено до президії відомого співака-бандуриста та культурного діяча Володимира Луціва. Програмою провадив проф. Микола Ільницький.

Привітавши присутніх на сцені оперного театру, він попросив до слова Володимира Луціва, який передав привіт від українців Великобританії, та взагалі українців у діяспорі, подякував організаторам свята за запрошення та повідомив про плян концертового турне „Візантійського хору" з Голляндії, мабуть, унікального вокального ансамблю, який складається виключно з родовитих голляндців, які протягом 40 років пропаґують у світі українську хорову культуру. Турне цього хору в Україні плянується на вересень ц. р. Дириґенти, що поїдуть з хором, — це д-р Мирослав Антонович та Квітка Кондрацька.

Слово про Т.Шевченка виголосив депутат до Верховної Ради УССР Михайло Косів. Його слово було полум'яне, глибоке змістом та по-мистецьки виголошене. Поети читали свої вірші.

Усі виступи і прочитані вірші супроводжалися рясними оплесками присутніх.

Після короткої перерви почалася музично-вокальна і рецитаторська програма, яку розпочато „Заповітом" (муз. Г. Гладкого, обр. Л. Ревуцького). „Думи мої", „Реве та стогне Дніпр широкий" на слова поета виконали хор театру опери та балету, хор оперної студії Львівської державної консерваторії ім. М. Лисенка, заслужена хорова капеля УССР „Трембіта" Львівської філармонії та хор Львівського музично-педагогічного училища ім. Ф. Колесси під дириґентурою заслуженого діяча мистецтв УССР О. Грицака.

У великій, різноманітній та багатій програмі виступили: тріо бандуристок „Червона калина", капеля бандуристів „Львів'яни", вокально-інструментальний ансамбль „Ватра", народна хорова капеля хлопчиків „Дударик", ансамбль „Юність", артист М. Ванівський. Капеля „Львів'яни" та зведені хорові колективи виконали надзвичайно могутню вокально-хореографічну композицію „Дума про Україну" (режисер В. Рудницький). Треба згадати рецитаторів Богдана Козака, С. Максимчука (перший читав „Чернець", „Стоїть в селі Суботові"), Ларису Кадирову, що читала „Наймичку". Усі згадані — заслужені артисти УССР, артисти Львівського драматичного театру ім. М.Заньковецької. Вони у надзвичайно драматичний та повний краси і переконливости спосіб донесли слухачам геніяльне слово українського пророка.

Учасник

У 40-ий день смерти св. п. Е. Кулик

(З прощального слова о. Степана Біляка в Голливуді, Фла.)

„Перед нами в домовині смертне тіло бл. п. Емілії Кулик. Народилась вона 10-го лютого 1909 року в українському містечку Городенці на Західній Україні.

У статті „На дорозі у світ", що поміщена в книзі „Коломия і Коломийщина", св п. Емілія Кулик згадує про ту дорогу від порога її родинної хати, замаяної кущами цвітучого бузку на горбочку, що в них солов'ї вили гнізда і виводили трелі в місячні ночі. Там на Котиківці в покутському містечку Городенці минуло її дитинство і юність.

Покійна мала артистичний талант. У своїх споминах згадує про хор „Боян" і театральний гурток ім. Тобілевича, участь в яких приносила їй вдоволення і насолоду. Після двох років праці в редакції „Жіноча Доля" виїхала на студії, де здобула диплом медичної сестри. Її дорога у світ стелилася горами і долинами та позначалася всякими зворотами і закрутами. Розривали цю дорогу большевицькі бомби і гранати, а воєнна хуртовина замітала сліди все далі і далі від рідної землі. Але думка вперто верталася в минуле і виловлювала з нього те, що було гарне і вартісне та вічно живе у пам'яті.

Доля судила Емілії Кулик приїхати до Чикаґо і там знову будувати своє еміґраційне життя від початку, знизу. Після прибуття вона вступила на працю в шпиталь, як сестра-помічниця, а пізніше як реєстрована медсестра. Е. Кулик була широко знана серед чикаґської української громади через свою культурно-громадську працю.

Довгі роки була вона режисеркою драматичного гуртка „Нова сцена". Належала до харитативної організації Український Золотий Хрест. У вільний від праці час писала гарні фейлетони, якими звеселювала чикаґську українську громаду.

Коли прийшла пора на заслужений відпочинок, подружжя Петро й Емілія Кулики прибули на постійне життя до Фльориди. Але їх родинне щастя вкоротилося зі смертю її чоловіка Петра, який упокоївся в Бозі 4-го квітня 1983 року на 73-му році життя.

На Український Гарвард Кулики подарували 100,000 дол., а сама Емілія на будову УПЦеркви св. Миколая подарувала 10,000 долярів. Емілія останні роки свого незавидного життя переносила тяжкі недуги, які, врешті, вкоротили її багатогранне життя на 81-му році, 1-го березня 1990 року.

Ось такі то Божі пляни! Ось таке то людське дочасне життя! Вона відійшла душевно до Господа, а тлінне тіло її прийняла до себе американсько-українська земля, на цвинтарі св. Андрія Первозванного в Савт Бавнд Бруку, біля її чоловіка бл. п. Петра і рідної матері Дороцької".

Крім о. Степана Біляка, прощальне слово виголосив Леонід Гусак від імени парафіян УПАЦ св. Миколая, і Анна Рибак від імени Українського Золотого Хреста в Чикаґо.

Вінки чи квіти були зложені від парафіян УПАЦ, від Відділу УАКРади в Голливуді, від Українського Золотого Хреста та від друзів покійної.

Друзі

ГОЛОВНІ ПОЛІТИЧНІ угрупування Східньої Німеччини погодились на те, щоби зформувати перший некомуністичний уряд країни перед 15-им квітня, а щойно тоді вирішувати свої міжпартійні непорозуміння в справі об'єднання обидвох Німеччин. Представники консервативної партії Союзу Німеччини, яка минулого місяця здобула найбільше місць в парляменті та яка має близькі стосунки з канцлером Західньої Німеччини Гельмутом Колем, зустрілися для формальних переговорів з представниками Соціял-демократичної партії. Провідники обидвох партій заявили, що випрацювали рамовий порядок для спільних переговорів і сподіваються, що в результаті оберуть спільний уряд до 15-го квітня.

Збори 7-го Відділу ООЛ

В суботу, 17-го березня, Організація Оборони Лемківщини (ООЛ), 7-ий Відділ в Джерзі Сити, відбув свої звичайні загальні збори. Збори відкрив голова Відділу Іван Ґресь. У вступному слові він привітав присутніх на зборах голову ГУ ООЛ Марійку Дупляк з чоловіком та всіх присутніх. Після привітів голова попросив вибрати президію до проведення зборів. На внесок Михайла Пилипчака до президії вибрано Зенка Гальковича — головою, Павла Фугу — секретарем, а почесним членом голову Головної Управи ООЛ Марійку Дупляк. Від імени призидії Зенко Галькович подякував за довір'я і сказав, що президія буде старатися провести загальні збори в дружній атмосфері. Відтак він прочитав порядок нарад, котрий був прийнятий одноголосно.

Першим звітодавцем Відділу був голова Іван Ґресь. Він дуже точно подав перебіг праці членів Відділу в користь ООЛ, які розуміють, що нашим завданням якраз сьогодні, в час відродження, треба ставати в ряди нескорених та допомагати їм прямувати до державної незалежности України. Другим з черги звітував скарбник Петро Лукашин. Він сказав, що наш Відділ в минулому році пожертвував понад 2,500 дол. на різні громадські цілі. Відтак звітував секретар відділу Павло Фуга, дуже активний член нашого Відділу. За Контрольну комісію звітував голова Михайло Пилипчак. Він сказав, що Контрольна комісія провела контролю всіх членів, котрі мали позиції у Відділі, і знайшли все в порядку. Відтак голова президії попросив номінаційну комісію подати список членів нової управи. Запропонований список був прийнятий одноголосно. Головою управи знову обраний Іван Ґресь, а заступником голови Володимир Блажійовський. Після вибору управи представники організацій зложили привіти в такому порядку: 1-ий Відділ ООЛ (Ню Йорк), Теодор Маляк, 3-ій Відділ ООЛ (Пассейк), Степан Дупляк, Український Народний Дім — Михайло Пилипчак, Кредитова Кооператива — Дмитро Вох, СУА — Стефа Мацяк, СУМ — Василь Бойко, ООЧСУ — Василь Гева, Відділ УККА — Петро Палка.

Слово-привіт від ГУ ООЛ виголосила голова Марійка Дупляк. В своєму слові вона накреслила головні напрямні праці головної управи на наступні три роки, як рівно ж голова поділилася інформаціями про зміни, які відбуваються нині на терені України та на поселеннях українського народу, в діяспорі.

Дмитро Вох

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. о. Юліяна Осадци
складаю на „ФОНД ДІТЯМ З ЧОРНОБИЛЯ"
50 долярів.
Родині Покійного висловлюю найщиріші співчуття.
НАДЯ МАНДРУСЯК

У ТРИДЦЯТЬ ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
бл. п.
ОЛЬГИ ШУСТ
яка відійшла у Вічність 9-го квітня 1959 р.
відправиться
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в понеділок, 9-го квітня 1990 р., о год. 6:30 ранку
в церкві св. Юра в Ню Йорку.
Про молитви просить
син — ВАСИЛЬ ШУСТ

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
бл. п.
ВАСИЛЯ ІВАНОНЬКА
буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в неділю, 8-го квітня 1990 року
в церкві Пресвятого Серця Христового
Джансон Сиτі, Н. Й.
Просимо про молитви за спокій душі Покійного.
ІРЕНА ІВАНОНЬКО — дружина
ЗЕНОН І ХРИСТИНА — син з дружиною

На свіжу могилу Дорогого Приятеля мого і мого покійного мужа Антона —
Григора Лужницького
складаю цих декілька теплих слів враз і даток 100 дол. на потреби НТШ, членами якого були покійні Г. Лужницький і А. Рудницький.
Мої спомини про зустрічі в домі Лужницьких у Черчі, наші розмови і жарти заховаю до кінця життя. Така щирість і гостинність, яка завжди панувала в хаті Лужницьких рідко буває, навіть поміж так довголітніми приятелями як ними були мій Антін і дорогий Русьо.
Востаннє я бачилася з Русьом, коли він потрудився прийти на концерт в десяту річницю смерти мого мужа і сказав востаннє своє прощальне слово, за що я була йому особливо вдячна.
Цілій Родині Дорогого Руся складаю щире співчуття.
Хай Йому буде Царство небесне!
МАРІЯ СОКІЛ-РУДНИЦЬКА

В ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого Дорогого і Незабутнього
МУЖА І БАТЬКА
бл. п.
ЛЕВА ПРИШЛЯКА
будуть відправлені
СВЯТІ ЛІТУРГІЇ І ПАНАХИДИ
в п'ятницю, 20-го квітня 1990 р.
у наступних церквах:
церква св. Юра, Ню Йорк, год. 8:30 рано;
Собор (National Shrine), Вашінґтон, Д. К., год. 5-та по пол.;
Манастир оо. Студитів — Рим;
Манастир оо. Василіян — Варшава
Люрд — Франція.
Просимо про молитви за спокій душі Покійного.
МАРІЯ — дружина
ІГОР ЮРІЙ — син
МАРІЯ ОЛЬГА — дочка

Друга зустріч медичної порадні

Суботу 3-го березня, в домівці СУА, референтка Суспільної Опіки при Окружній Управі в Ню Йорку Віра Кушнір з Українським Лікарським Товариством П. А., Відділ Митрополітального Ню Йорку і Ню Джерзі, улаштували другу зустріч лікарів з громадянством.

Голова Окружної Управи СУА в Ню Йорку Леся Гой привітала зібраних і попросила до слова референтку В. Кушнір, яка пригадала присутнім, що така зустріч громадянства з лікарями-спеціялістами вже раз відбулася осінню. Фреквенція громадянства тоді й нині доказує, що медичною параднею є зацікавлене наше громадянство, бо вона їм потрібна. До ведення програми вона попросила д-р Ігоря Магуна.

В програмі брали участь такі лікарі-спеціялісти: д-р Марта Мачай — психіятр. Вона говорила про психічні недуги: скізофренія, недомагання емоційного стану, неспокій, недуги фізичного роду, органічно-ментальні, недуги спричинені психоактивними хемікаліями, недорозвинення, недуги кормлення. Дуже докладно обговорила депресію; д-р Любомир Ворох, хірург, говорив про причини, симптоми і лікування рака молочної залози, грубої і відходової кишки, про хвороби жовчевого мішочка о про пропуклину;

Д-р Роман Літепло дерматолог, говорив про доброякісні і злоякісні викиди на шкірі. Найбільше присвятив уваги пістрякові шкіри, бо тепер він є дуже розвинений. Люди не здають собі справи яку шкоду сонце робить шкірі і його надуживають. Доповідь була ілюстрована прозірками. Слід звернути увагу, що д-р Літепло є вже другого покоління українців народжених в Америці, але свою доповідь дав гарною українською мовою. Модератором був д-р І Магун — спеціяліст внутрішніх недуг.

Після кожної доповіді були запити і прелеґенти з ввічливістю і терпеливістю давали відповіді чи пояснення і це створило дуже приємну та інтимну атмосферу.

На закінчення референтка подякувала лікарям і присутнім за участь і заповіла, що буде старатися влаштувати ще одну таку зустріч до вакацій. Вона запросила всіх до перекуски і висловила надію, що наші прелеґенти не відмовляться ще додатково поговорити зі зацікавленими, що й сталося.

Треба признати, що В. Кушнір дбайливо підготовила цю зустріч організаційно, ділово і товарисько так, що публіка була дуже задоволена.

Оксана І. Щурова

Картерет вшанував ген. хор. Р. Шухевича-Чупринку

У неділю, 4-го березня, в Картереті, Н Дж., заходом Крайової Управи Об'єднання колишніх Вояків 2-ої Дивізії Української Національної Армії та при співучасти Відділів ООЧСУ Картерету і Перт Амбой відзначено 40-ліття геройської смерти сл. п. ген. хор. Романа Шухевича — Тараса Чупринки.

Вранці о год. 8:30 в українській католицькій церкві Св. Марії отець Давид Клуні відслужив Службу Божу, а опісля Панахиду за спокій душі сл. п. Романа Шухевича. Під час Служби Божої і Панахиди почесну стійку з прапорами сповняли колишні вояки УПА, 2-ої Дивізії УНА, члени ОУН, СУМА і ООЧСУ.

Після Панахиди всі присутні вирушили парадним походом з прапорами до Українського Дому, де відбулася святочна програма. Майор Володимир Гладич перепровадив апель комбатантів, наказ відчитав майор Володимир Янів, при звуках трубки похилились прапори, а колишні вояки віддали сповнений гордістю салют легендарному головному командирові.

Вступне слово виголосив голова Відділу ООЧСУ в Картереті Іван Рачинський. Він вказав на важливість часу, в якому відзначуємо цю трагічну подію, коли в Україні молоде покоління відважно домагається волі і незалежности України.

Святочне слово виголосив колишній вояк УПА Іван Кушнір. В своїй доповіді прелеґент, базуючись на документах, представив постать головного командира на тлі тодішньої дійсности, в якій приходилось вести боротьбу на два фронти виключно власними силами, без найменшої допомоги ззовні. Доповідач також вдало пов'язав двох Тарасів: Тараса Шевченка, який в найжорстокіший час будив своїм вогненним словом приспану Україну, а Тарас Шухевич зі зброєю в руках здійснював кличі Шевченка.

Англійською мовою слово про ген. Т. Шухевича-Чупринку виголосив тут народжений Юрій Ґлущик. Вірш невідомого поета-повстання „Три генерали" продеклямував Василь Мáтлага.

Добре опрацьоване слово про Тараса Шевченка виголосив тут народжений Тарас Ткачик.

Замість подяки Володимир Янів відчитав слово Юрія Шухевича у 40-ліття смерти батька ген. хор. Тараса Шухевича-Чупринки, яке недавно надійшло з України.

Франківським славнем „Не пора, не пора" закінчено цю вдалу імпрезу.

В. М.

„Мемуари"...

(Закінчення зі стор. 1)

пільство?"

В новому матеріялі він також зображує постать сталінського прокурора в 1930-их роках Андрея Вишинського, під керівництвом якого Ґромико пізніше працював у міністерстві закордонних справ. Опис цієї постаті є однією з найдокладніших, хоча, як пише Ґромико, вони ніколи не говорили про колишні судові справи, „як дипломати, ми обминали суттєві справи". Ґромико пише: „ „Як на мене, він був зловісною фігурою. Сталін використовував його для легалізації судових процесів, для прикриття кримінальности масових репресій".

В своїх мемуарах А.Ґромико виступає як переконаний марксист-ленініст. Володіючи дійсними знаннями про ЗСА, Ґромико не знайшов жодного доброго слова про країну, в якій він жив протягом багатьох років як амбасадор СССР у Вашінгтоні та як представник в ООН. Марними та бідними є його розповіді про історичні зустрічі у Теграні, Ялті, Потсдамі. Говорячи про те, що він був приближений Сталіна, Молотова, Ґромико обминає теми дискусій, які велися серед дорадників Сталіна, про те, як справді робилися рішення. Та у всьому, на думку Ґромика, Совєтський Союз був правий, а винний був завжди хтось інший. „Немає жодного сумніву, — пише Ґромико, — що інтервенція в 1956 році пішла на користь мадярам, а у випадку Чехо-Словаччини — совєтські війська прийшли в 1968 році на прохання самих чехів".

І це він стверджує в той час, коли весь світ і сам Совєтський Союз засуджує та визнає совєтську інтервенцію нелеґальною.

Велика частина мемуарів Ґромика присвячена визначним особам, з якими він зустрічався, особливо прихильникам Совєтського Союзу: Чаплінові, Рузвелтові, Ніксонові. Він висловлює своє захоплення зірками світового кіно. Ґромико згадує кількома фразами американських дипломатів, як Сайрус Венс та Генрі Кіссінджера, який написав досить прихильну передмову до англійського перекладу мемуарів Ґромика.

Підготовляється нове видання пісень УПА

Видавництво „Літопис УПА" підготовляє до друку нове видання пісень УПА За задумом видавництва це має бути найновіший збірник пісень, який буде виданий згідно з академічними вимогами. В збірнику будуть подані тексти й мелодії пісень, їх варіянти, дані про авторів слів і музики, або — від кого їх записано, чи з якого джерела передруковано. У примітках також будуть короткі біографії командирів УПА чи осіб, які оспівані в пісні, чи дані про співану подію, або відділ УПА. Музичним редактором збірка є Зеновій Лавришин.

Збірник буде мати понад триста пісень. Біля половини з них були раніше опубліковані в підпільних збірках, або виданнях. Наприклад, збірник „Саника",„Повстанський стяг" (див. „Літопис УПА", т. 12), „Нові колядки," 1950 (Архів Місії УПА),„Збірка течка 5 (Архів Місії УПА) та інші. Частина цих пісень, 65, була надрукована у Співанику УПА, виданому в 1950 р. Братством колишніх Вояків УПА та ЗЧ ОУЧ. Друга половина пісень зібрана пізніше від людей, в тому також від колишніх політв'язнів і колишніх учасників збройної боротьби. Точніші дані про це будуть у вступній статті до збірника пісень.

Серед зібраних пісень є багато таких, що не мають нот. Нижче подаємо їх список (за першим рядком тексту) й прохаємо тих, які знають мелодії цих пісень, прислати нам ноти, або наспівати пісні на звукову плівку. Якщо ви живете в Торонто чи десь недалеко, прошу безпосередньо зв'язатися з музичним редактором видання, З. Лавришином. Ось список цих пісень: „До правого бою", „Чи то в хмарах гуде", „На зеленій траві", „Я пам'ятаю тії слова", „Розпрощались стрільці", „Світить місяць, світить ясний", „Вітай суворий гордий ліс", „Іди від мене ти, моя кохана", „Антибольшевицький інтернаціонал (Мордує Сталін люд голодний)", „Гимн поневолених народів совєтського союзу",„Куди і як веде православніє НКВД", „Без рідної буди", „Бурхливий рік змагань упертих", „Був наказ — до походу", „Духи впавших борців", „Гей в Україні пожари горять", „Грає серце завзяте", „Козацьке ми племя", „Кругом поле ген розлоге", „Лав наших залізних", „Ми не дамо катувати народу", „Ми смілі воїни суворі", „Мов фенікс з попелу пожеж", „Над бором зірка цвітом зацвіла", Наша правда свята, „Не болем згинувших", „Перед нами друзі, ще одна є зима", „Пісні про козака", „Ревіли вихри дні і ночі", „Слухай — в ранки пахучі; гучні", „Співай, шуми, зелений боре", „У 1946-ий (Сиджу і слухаю), „У суботу рано, вранці", „У завзятті", „Віще слово", „Шумлять лани шовково-колосисті", „Іще один рік вороном чорним кружляв", „І знов до наших хат прийшов червоний кат", „Дні липневі як жар теплі", „Доволі мук, недолі і страждання", „Чи то буря, чи грім", „Мете метелиця", „Ми молодії хлопці лісовії", „Ой хто то, хто то йде на Бірчу", „Як засвітяться світла", „Там у лісі поміж сосни", Вже час, вже час, народе встань", „Віють вітри, віють, повівають".

Якщо ви знаєте якісь пісні з тематикою УПА й сподіваєтеся, що ми їх не маємо, прошу їх прислати. Також, як вам відомі якісь автори пісень УПА, укладачі музики, знаєте де ці пісні співали вперше, просимо такі інформації прислати на адресу видавництва „Літопис УПА", або на адресу музичного редактора: Zenobj Lawrshjn, 19 Valleyview Gdns., Toronto, Ont., M6S 2B5, телефон: (416) 766-2739.

Зеновій Лавришин
Євген Штендера

● РОЗШУКИ ●

Степан Андрушків із Корчина, що тепер живе в Англії шукає родини **проф. ВОЛОДИМИРА ДОРОШЕНКА зі Львова,** яка жила у його батька. Про родину проф. В. Дорошенка Степан читав в Альманаху „Свободи" і хотів би з нею відновити зв'язок. Батьки Степана померли, а він з братом живуть в Англії. Один брат залишився в Україні. Адреса С. Андрушкова є

S. Andruszkiw
18 Cheveral Avenue
Coventry CV6 3EE
England

Добродійний концерт

У суботу, 3-го березня, в церковній залі св. Михаїла, в Ню-Гейвені, Конн., 108-ий Відділ СУА влаштував добродійний вечір клясичної музики. Ввесь дохід був призначений на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

Виконавцями були Марія Волянська, сопрано, та Віктор Марків, піяніст. Після слова Діонізії Брочинської, членки 108-го Відділу СУА, в якому вона представила солістів, слідувала мистецька частина.

Марія Волянська при фортепіяновому акомпаньяменті Івана Коваля відспівала дев'ять пісень. Почала вона свій виступ композиціями недавно померлого патріярха нашої музики Станислава Людкевича: „Подайте вістоньку", „Тайна", „Піду, втечу" і „Як любо", а закінчила німецькою піснею „Комм, Казанова кісс міх" Вінклера. В другій частині концерту були „Вечірня пісня" Стеценка, „На човні" сучасної композиторки Лесі Дичко та „Ой ти, дівчино, з горіха зерня" і „Ой на горі сніг біленький" Кос-Анатольського. Це вже другий з ряду виступ М. Волянської на терені Ню-Гейвену. Гості привітали її теплими оплесками.

Віктор Марків, студент музичної школи Гартфордського університету та син музиколога Богдана Маркова відіграв фортепіянові твори визначних романтиків: Шуберта „Імпромптю", Ліста „Утіха" та „Етюд" Шопена. В другій частині слідували: „Етюд" Скрябіна, „Прелюд" Рахманінова та „Спозалізіо" Ліста.

Публіка була захоплена молодим талантом і не відпускала його зі сцени, аж він відіграв на додаток „Американський прелюд" — модерну композицію Альберто Ґінастерра.

Христина Добчанська-Мельник, голова новоствореного комітету сприяння НРУП в Ню-Гейвені та заступниця голови 108-го Відділу СУА представила справу Фонду та подякувала всім присутнім за участь та матеріяльну підтримку.

Вечір закінчився при каві, солодкім та приємнім товаристві громадян околиці Ню-Гейвену.

Б.Д.

Хроніка...

(Закінчення зі стор. 1)

зображається введення в країні інституції президентської влади та недемократичне обрання на цю посаду М. Ґорбачова. Такий підхід і така оцінка останніх подій в нашій країні викликала крайнє обурення секретаря комітету КПУ Донецького університету Н.П.Іваніцина, який з секретарем на ранґ меншим (істфаку) Н. А. Захарченком з червоними обличчями і люттю, на очах читачів газети, зірвали її і пошматували.

• Одеса, 30 березня. — На стадіоні „Спартак" відбувся мітинг, організований одеським Осередком НРУ України. Було присутніх біля 2,000 осіб. Мітинг проходив під синьо-жовтими прапорами і гаслами: „Україно! Одеса ніколи не стане твоєю Вандеєю!" „Нєт довєрія обкому КПУ" „Долой диктатуру КПСС". Ганебно повелися співголови Одеського НРУ Віктор Цимбалюк та Акимович, які заборонили присутнім висловлювати підтримку незалежності Литви, піднімати гасла аналогічного змісту. Більш того, обидва співголови накинулись на людину, яка тримала гасло „Свободу Литві" і, при допомозі міліціонерів, відібрали його. Комуністи — рухівці Цимбалюк і Якимович пояснювали свою поведінку тим, що вони підписали угоду з місцевою владою, що „ніхто не буде підтримувати Литву".

• Дніпропетровське (Іван Сокульський). — 31-го березня місцева влада в особі голови міськвиконкому Пустовойтенка та секретаря міськкому Волкова категорично заборонили не лише проведення будь-яких мітингів 31-го березня, день оголошений Всеукраїнським РУХ-ом днем громадського обговорювання політичної ситуації у Литві, але і Панахиду на могилі славетного історика Січі Запорізької Дмитра Яворницького. Коли до могили Яворницького підійшли разом із громадськістю оо. Юрій та Олександер (УАПЦ), їх зустріли представники міліції. В імені владики вони зачитали рішення міськвиконкому з 30-го березня ч. 150, де йшлося про заборону проведення Панахиди. Але, не зважаючи на це, Панахида пройшла без будь-яких ускладнень. Після проповіді було зачитано звернення учасників Молебня, громадян міста Дніпропетровське до українського та литовського народів такого змісту: „Ми, громадяни міста Дніпропетровська, віруючі і невіруючі, що зібралися біля могили безмежно шанованного Дмитра Івановича Яворницького, щоби освятити цю могилу людини, яка так багато зробила для розвитку духовности народу, для зростання національної свідомости українців, для поширення історичних знань про славних лицарів українського народу — Запорізьких козаків славної козацької республіки, заявляємо сьогодні, в час коли розгортається національно-визвольна боротьба українського народу та інших народів СССР, що ми, як і наші предки, славне Низове Товариство Запорожців, найбільше цінуєм волю і прагнемо повної незалежности. Завдяки нашій боротьбі, завдяки такій трагічній нашій історії, ми розуміємо прагнення народів, що домагаються незалежности та суверенности і державности. Сьогодні ми з тривогою та надією спостерігаємо за героїчною боротьбою мужнього литовського народу. Народові Литви наша підтримка! Ми вимагаємом від уряду СССР порахуватися з волею народу Литви вийти зі складу імперії. Це святе право кожного народу і хай це вирішує народ Литви, а не велелюдні зібрання у Москві, чи чиновники в кремлівських кабінетах, яких ніхто не уповноважував вирішувати долю литовського народу. За свободу Литви, за незалежність України, за визволення всіх із сталінської тюрми народів! Ганьба місцевій владі, що своїм рішенням заборонила Панахиду на могилі Дмитра Івановича Яворницького. Ганьба виконуючому обов'язки директора музею ім. Д.І. Яворницького, що звернувся до міськвиконкому заборонити проведення Панахиди на могилі козацького Батька!"

• Дніпропетровське. — В ніч з 30-го на 31-го березня викрадено хрест з символічної могили жертвам голодомору 1932-33 років біля Преображенського собору міста. Причетність агентів партократії до цієї наруги підтверджується тим, що це було зроблено напередодні Панахиди, яку владоможці заборонили.

• Ворошиловград. 31-го березня біля будинку обласного драмтеатру зібрались активісти НРУ і прихильники РУХу. Зібрані у кількості біля 20 осіб перейшли до рогу Радянської та Оборонної вул., де відбулась маніфестація, котра тривала біля години. Зібрані тримали гасла: „РУХ підтримує рішення Верховної Ради Литви про незалежність", „Ні тиску Москви", „Свободу Литві", а також гасла з вимогами незалежности України, заклики до широкої українізації суспільного життя на Луганщині. Незабаром прибула міліція, яка затримала 9 осіб. Серед них: Вочканов, Тиван Лар, Лебідь, Олійник, брати Франчуки, Фірчук і Щербатенко. Затриманих відвезли у РВВЕ, де було складено протокол „про несанкціонований похід" і передано до суду.

• Чернівці (Володимир Гапоненко, УГС). — 31-го березня на Радянській площі відбувся несанкціонований мітинг в підтримку постанови Верховної Ради Литви про незалежність. Було присутніх біля 1,000 осіб і коло 50 міліціонерів, а також офіцерський склад в повному убранні, дислокованого у місті батальйона на військ МВД. Майор міліції Скорейко, заступник начальника Ленінського райвідділу міліції, як завжди залякував арештами та штрафами активістів УГС та РУХу. Серед гасел були такі: „Від незалежности Литви — до незалежности України". В прийнятій одноголосно резолюції, яку зачитав Микола Когут, підтримується незалежність Литви. Після закінчення мітингу, якась особа в цивільному розірвала жидівський прапор. Перед мітингом на вулиці були затримані тими ж особами в цивільному голова філії УГС Валерій Кузьмін і його заступник Ігор Кравчук. Їх відпустили після мітингу.

Пресовий Фонд „Свободи"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" і дитячого журналу „Веселка" та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА ч. 6.

О. Тарнавський, Торонто	50.00
М. Косарчин, Санта Клара	25.00
д-р М. Лебедович, Гайнсвілл	25.00
д-р С. Тимків, Салісбири	25.00
С. Ґебуза, Шелтон	20.00
Я. Пацлавський, Коледж Парк	20.00
В. Гупак, Етобіко	15.00
о. Б. Демчук, Роблін	15.00
„Просвіта" Вінніпеґ	15.00
Н. Романко, Вестон	15.00
В. Сосяк, Форест Гіллс	15.00
Н. Яворська, Норт Порт	15.00
І. Барицький, Вестон	10.00
Л. Брикович, Монтреаль	10.00
Я. Бриль, Клифтон	10.00
М. Вальницький, Орендж	10.00
Р. Вжесневський, Торонто	10.00
Д. Галушка, Стовфвілл	10.00
І. Данчишин, Клифтон	10.00
В. Дейчаківська, Форт Лі	10.00
Ю. Єднороз, Чикаґо	10.00
В. Калинович, Джерзі Сити	10.00
М. Климків, Торонто	10.00
Я. Клюн, Стоні Крік	10.00
Д. Коваль, Чикаґо	10.00
В. Ковінко, Гартфорд	10.00
А. Каваць, Дітройт	10.00
П. Кирилюк, Ст. Катаринс	10.00
Б. Коваль, Арлінґтон	10.00
І. Колос, Форт Лодердейл	10.00
О. Людвін, Пардівілл	10.00
В. Матіїв, Сомервілл	10.00
В. Миколинський, Монтреаль	10.00
М. Недільницький, Ст. Луіс	10.00
С. Олексів, Керґонксон	10.00
Т. Оришкевич, Каміллюс	10.00
І. Павлишин, Шомберґ	10.00
М. Сахрин, Вестон	10.00
К. Сітко, Торонто	10.00
Д. Ходонович, Вілліmантик	10.00
М. Хома, Балтимор	7.00
В. Бахір, Кларкставн	5.00
В. Береза, Санта Барбара	5.00
В. Бродович, Монтреаль	5.00
Р. Домбчевський, Рочестер	5.00
Е. Глуховецький, Монтреаль	5.00
В. Гуцкало, Стоні Крік	5.00
М. Дитиняк, Едмонтон	5.00
О. Іваночко, Бруклин	5.00
О. Івах, Торонто	5.00
І. Кирилюк, Маямі	5.00
М. Ковалисько, Ґейтерсбурґ	5.00
М. Корінець, Лос Анджелес	5.00
М. Королишин, Фінікс	5.00
М. Коцур, Монтреаль	5.00
Ю. Краєвський, Гіллсайд	5.00
О. Кулицький, Ст. Ленард	5.00
М. Кульчицька, Монтреаль	5.00
С. Куца, Вестон	5.00
Л. Ласій, Гакетставн	5.00
М. Левицький, Філядельфія	5.00
І. Лодинський, Ню Гейвен	5.00
Т. Лопадчук, Асторія	5.00
Гр. Макух, Помона	5.00
І. Підгірний, Парма	5.00
д-р В. Пушкар, Філядельфія	5.00
Й. Рудий, Індієнаполіс	5.00
Б. Савин, Чикаґо	5.00
В. Семків, Чикаґо	5.00
М. Перейма, Ля Саль	5.00
А. Серединська, Балтимор	5.00
М. Середович, Сиракюзи	5.00
Т. Стельмах, Лос Анджелес	5.00
І. Стеценко, Деп'ю	5.00
М. Харина, Порт Шарльот	5.00
М. Цісик, Горшем	5.00
М. Чучман, Скарборо	5.00
д-р В. Шкільник, Акрон	5.00
М. Шмавц, Блюмінґдейл	5.00
А. Ямрозик, Джексон Гайтс	5.00
М. Ярмолюк, Расселвілл	5.00
С. Балацький, Ля Саль	4.00
О. Вонторський, Філядельфія	4.00
С. Шаґала, Гейвертаан	3.00
А. Лісікевич, Воррен	2.04
В. Боляк, Гартфорд	2.00
М. Вайда, Стемфорд	2.00
А. Гаргай, Ляшін	2.00
Т. Давидович, Монтреаль	2.00
М. Дереш, Виппані	2.00
П. Лещишин, Рочестер	2.00
В. Монастирський, Аліквіппа	2.00
Я. Нестерук, Гартфорд	2.00
В. Пастушок, Маркус Гук	2.00
Т. Ракочий, Олбані	2.00
В. Романюк, Монтерей Парк	2.00
С. Серкез, Ірвінґтон	2.00
В. Ягла, Гетборо	2.00
І. Яринюк, Медисон Гайтс	2.00
Т. Шестак, Піттсбурґ	1.00